

ROSER I DANMARK

Nr. 1 / 2022

Det Danske Rosenselskab
roseridanmark.dk

Julegaven

I Det Danske Rosenselskab er vi glade for at præsentere endnu et skud på stammen af nye tiltag til gavn og glæde for medlemmerne: medlemsmagasinet Roser i Danmark.

Vores muligheder for at lave aktiviteter for medlemmerne har som bekendt i lang tid været begrænsede. Men mangeårige medlemmer vil det anderledes - og har derfor aktivt medvirket til, at vi nu er godt på vej mod vores mål: at få Det Danske Rosenselskab i god gænge igen med rosen glæde, rosenvenner, rosenoplevelser - i Rosernes Selskab.

Vi har fået meget mere gang i hjemmesiden og vi udsender et 'RosenInfo' med aktuelle foreningsinformationer og aktiviteter for medlemmerne. www.rosridanmark.dk er adressen på vores hjemmeside, og nu også navnet på vores medlemsmagasin 'Roser i Danmark'.

Vi bruger også navnet Roser i Danmark sammen med foreningens navn, så I ikke er i tvivl om, at I er medlemmer af det rigtige 'Det Danske Rosenselskab.' Vi er den forening, der samler rosenvenner fra hele Danmark: Det Danske Rosenselskab - Roser i Danmark.

Glædelig jul og godt nytår
Inger Schiørning
Formand

Nye tider

Hvor er jeg glad for, at for at være med igen. Egentlig synes jeg, at jeg havde aftjent min i 'værnepligt' - 25 år som formand for Det Danske Rosenselskab. Men udfordringen i, at være med i udviklingen af foreningen til nye tider og at udvikle et nyt medlemsblad og anden kommunikation, var for fristende.

RosenNyt. Det startede jeg op i 1988. Jeg fandt på navnet. Det var et lille, meget simpelt blad. Det var inden computeren blev hvermandseje. så alt blev lavet på skrivemaskine og fotokopieret. Senere købte jeg en PC for lave RosenNyt endnu bedre. Allerbedst blev det, da det smukke og berømmede medlemsblad, I kender, kom til verden i kyndige hænder.

Men RosenNyt har haft sin tid. Det er nye tider. I dag kommunikerer vi på en anden og hurtigere måde. Derfor giver det god mening, at vi i tråd med tiden har lanceret RosenInfo, og nu også medlems-mail-magasinet Roser i Danmark. Magasinet er stadig under konstruktion. Men vi syntes, I skulle have en smagsprøve allerede nu, så I kan se, hvad det er, vi arbejder på.

Glædelig jul og på gensyn i det nye år
Peter Jordt
Redaktør

INDHOLD

- 3 Et Juleeventyr
- 4 Årest roser i Norden 2022
- 9 RosenInfo 1-22
Kommende aktiviteter
- 10 RosenInfo 2-22
International litteraturpris til
Torben Thim
- 11 RosenInfo 3-2022
Nordisk Rosenweekend 2023
- 12 Tilmelding til
Nordisk Rosenweekend 2023

Forsiden: 'Strawberry Hill', Austin
2006, foto Nina Tindholm.

Baggrundsbillede side 2: 'Ghislaine
de Feligonde', foto Peter Jordt

ROSER I DANMARK

Udgives af

Det Danske Rosenselskab - rosridanmark.dk
Vejdammen 114
2840 Holte
Tel +45 23 11 01 18
rosenselskabet@gmail.com

Annoncer

Inger Schiørning, 45 23 11 01, rosenselskabet@gmail.com

Design og layout

Peter Jordt

Redaktion

Peter Jordt

Deadline

Roser i Danmark nr. 2023: 1.marts 2023

Hjemmeside

www.rosridanmark.dk

Webmaster

Poul Erik Østergaard

Et juleeventyr

Tekst og foto Birgit Brandenborg

Historien bag 'Strandingsrosen' eller 'Bataviarosen'. er et rigtigt juleeventyr. Den 9. december 1923 strandede motorskibet Batavia ud for Bøvling Klit, en kilometer nord for Thorsminde. Skibet var på vej fra Rotterdam til Oslo med stykgods. Om bord var blandt andet 1000 potteroser beregnet for julesalget i Norge. Vejret var hårdt, men den 19 mand store besætning blev reddet i land.

Først den 29. januar blev der holdt strandingsauktion i Lemvig og den 1. februar blev skibet trukket flot. De smukke roser havnede hos klitboerne, og blev formentlig først, da det blev forår, plantet ud i haverne. En hårdfør rose må det være, siden den klarede de barske vilkår i klitterne. På grund af anlæggelse af et dige, blev husene ved

Bøvling Klit eksproprieret i 1940, og beboerne flyttede overvejende til Thorsminde. Strandfogeden Kai Kristensen var ikke født i strandingsåret, men har fået beretningen fortalt af et ældre familiemedlem.

Da han med sin hustru senere søgte tilbage til Bøvling Klit for at se resterne af barndomshjemmet, fik han øje på rosen, der stod og blomstrede, hvor der havde været en have. To små forkrøblede roser stod tilbage. En blev taget med tilbage til hans egen have, og har siden på den fremelsket mange Strandingsroser, og dermed har rosen fået en fremtid.

Hvilken rose det oprindelig har været, der har fået en så dramatisk historie

er ikke godt at vide. Dens skæbne kunne have været, at den var blevet skyllet i havet. Men takket være Strandfoged Kai Kristensen kan den i dag erhverves på planteskoler i det vestjyske.

Rosen har en fin duft og rød lilla kronblade. Den har kun en blomstring først på sommeren. Den tåler halvskygge, og i følge Kai Kristensen bliver den allersmukkest i drivhus, og ved at blive beskåret om efteråret.

Skibet Batavia fik et dramatisk endeligt idet det den 8. november 1942 blev sænket af tyskerne på floden Cebu i Marokko. men det er en helt anden historie.

Glædelig jul!

Strandingsrosen som også kaldes 'Batavia'

ÅRETS ROSER I NORDEN 2022

Danmark

'Fru Dagmar Hastrup'

Tekst og foto Erling Østergaard.

Da jeg har mange hybrid rugosa at vælge imellem, har jeg kunnet tillade mig at være kræsen i valget. Jeg har lagt følgende kriterier til grund for mit valg: Rosen skal være sund, ingen behov for sprøjtning(!), robust, blomsterrig, remonterende, velduftende, insektvenlig og hybenrig. Endvidere synes jeg det vil være

optimalt, hvis rosens blomster og hyben ikke bare er til pynt, men også kan bruges i køkkenet.

Rosen, der lever op til alle ovenstående kriterier, hedder 'Fru Dagmar Hastrup'.

'Fru Dagmar Hastrup' er en hybrid rugosa med ukendte forældre. Rosen er fremavlet i Hastrups Rosenplanteskole (Vanløse, Danmark) i 1914, og opkaldt efter planteskoleejerens hustru. Rosen er i dag udbredt i hele verden. Den kaldes i nogle lande for

'Frau Dagmar Hartopp'.

Rosen er lav og tæt forgrenet (ca. 120 x 120 cm) og blomsterne er enkle (5 kronblade), lys rosa med middelstærk, krydret duft. Rosen blomstrer i Danmark uafbrudt fra 1. juni til midten af oktober, samtidig med, at den udvikler mange store hyben. De er ca. 35 mm i diameter. Blomsterne er attraktive for bier.

Anvendelse af rosen i køkkenet

Blomsternes kronblade er velegnede til fremstilling af fx rosenvand, rosensirup og snaps, og de store hyben er lette at rense (fjerne kernerne) med henblik på anvendelse i madlavning, fremstilling af hybenmarmelade og hybensnaps. Rugosa roser fravælges ofte i moderne haver, fordi de kan danne udløbere og dermed brede sig i rosenbedet. Dette problem løses let, hvis 'Fru Dagmar Hastrup' (og alle andre rugosa hybrider) plantes med okuleringsstedet over jordoverfladen.

Sammenfattende: Der er stort set ikke noget negativt at sige om rosen 'Fru Dagmar Hastrup'. Rosen har så mange positive egenskaber, at den bør findes i enhver have.

Island

'Kristin' og 'Aïcha'

Årets roser blev kåret på Rosenklubbens møde i oktober. Nyvalgt formand Eggert Aðalsteinsson introducerede alle tidligere valgte årets roser og efterlyste nye forslag. Som vanligt skulle der kåres en islandsk rose og en af udenlandsk oprindelse. Fire varianter af begge slags fik stemmer.

'Kristin'

Resultatet blev at rugosa-hybriden 'Kristín' fik flest stemmer blandt de islandske sorter, og spinosissima-sorten 'Aïcha' fik flest blandt de importerede.

'Kristín' er et af resultaterne af Jóhann Pálssons rosenkrydsninger fra 90'erne. Den opstod i 1999 fra et frø fra hans rose 'Logafold' (1994), som er afkom af 'Charles Albanel' og fremkommet ved befrugtning med pollen fra en unavngiven rose af typen rosa x kamtchatica (R. rugosa x R. davurica).

'Kristín' bevarer sine forfædres karakteristika af dyb rød-lyserød, halvfylt blomst i klaser, der folder sig ud mod skinnende grønt løv. En fremtrædende, gylden støvdragerskrans giver ekstra dekoration til blomsten. Rosen blomstrer næsten uden pause indtil efteråret, hvor dens røde hyben præsenterer sig mod de smukke bladfarver, der kendetegner rosen i efteråret. Den har vist sig at være ekstremt hårdfør.

'Aïcha'

Desværre er 'Kristín' endnu ikke særlig udbredt i haver og er kun opformeret i begrænset omfang.

'Aïcha'

'Aïcha' er en af de meget få roser med gule blomster, der trives godt i Island. Den tåler regn og kulde og vokser kraftigt og blomstrende som en af de få roser i den elendige sommer 2013. I sommeren 2021 vakte den igen opmærksomhed for kraftig vækst og herlig blomstring trods langvarigt koldt og tørt vejr i foråret og fravær af sol senere på sommeren. Den kan nå en højde på 2 meter og næsten samme bredde under gode forhold. Blomsterne er halvfylde og op til 8-10 cm med en iøjnefaldende støvdragerkrans i midten. 'Aïcha' blev fremtryllet af den danske

rosenavlervaldemar Petersen (1901-1986) ved at krydse den enkeltblomstrede spinosissima rose 'Guldtop' fra harisonii-gruppen og en terose med orangelyserød blomst 'Souvenir de Jacques Verschuren'. Begge disse forældreroser ville næppe klare sig godt i det islandske klima. Generne fra den tyrkiske gyldne rose (Rosa foetida) hos begge forældre udviser normalt ret begrænset tålmodighed mod regn og sygdom, når der ikke er nok solskin.

Man kan undre sig over, hvilken tilfældighed i omdannelsen af generne, der er sket, da det unikke frø, der gav os 'Aïcha', blev skabt. 'Aïcha' blev præsenteret for omverdenen i 1966 og vakte stor opmærksomhed. Islandske rosenelskere skylder Valdemar Petersen stor tak for denne rose og flere andre som han berigede vores udvalg af haveroser med.

'Kristin'

Finland

'Malvankukka'

Den blev fundet i Saloinen, Brahestad, i det 20. århundrede på den tidligere gård Ollisaaris jord. Der vokser den endnu nogle steder, i hvert fald en af dem er hentet direkte fra gården.

Armas Vares bragte et eksemplar af rosen til Jari Särkä. Han mente, at det var en slags kanelrose.

Malvarosen er en 1,5-2 m høj busk som danner rodskud. Bladene er specielle, "kløverlignende": tre større blade og et par misdannede. Rosen er rigt blomstrende allerede som en lille plante.

Blomstringen begynder i slutningen af juni og kan fortsætte indtil begyndelsen af september. De lyserøde blomster minder om katost (malva). De er enkle til halvfylde og ganske små, i tværsnit 5 cm. Duften er mild. På afstand minder rosen om en høj rosen-katost (*Malva alcea*). Hyben forekommer sparsomt, og de er forskelligt formede og er ca. 3 cm lange, pæreformede/næsten runde

Rosa cinnamomea (majalis)
'Malvankukka', malvaruusu, malva-
rosen. Foto: Jari Särkkä/Matti
Kulju.

Sverige 'Camelot'

Tekst og foto: Lars-Gunnar Lindberg

'Camelot' er udviklet af Tantau i 2011. Det er en Klatreroser 2,5 – 3,5 m høj med middelstærk duft med citruster. 'Camelot' har vundet en del priser rundt omkring i Europa. Den er stærkt voksende med årsskud, som lader sig lede og forme og skyder sidegrene, selv i bunden, således vokser den tæt og bredt.

Løvet er skinnende og har god modstandskraft overfor sygdomme. De dekorative, halvfylde rosablomster, der minder om kameliaens, har mørk rosa iøjnefaldende aftegninger, og rosen blomstrer fra tidlig sommer til sent efterår.

'Camelot' har fået kvalitetsbetegnelsen ADR, som står for Allgemeine Deutsche Rosenneuheitenprüfung. Det betyder, at en rose er testet og vurderet i flere år forskellige steder fra nord til syd i Tyskland, før den godkendes til ADR-mærkning. Navnet Camelot kommer fra keltisk mytologi og er navnet på kong Arthurs slot.

'Camelot' Tantau i Tyskland, introduceret 2011.

Rosen Tantau

Rosen Tantau ligger i Uetersen nord for Hamburg. Rosenforædlingen og virksomheden blev startet 1906 af Mathias Tantau Sr.. Senere overtog Mathias Tantau Jr.

I 1985 blev ejerskabet overdraget til en ansat, Hans-Jürgen Evers. I dag drives virksomheden af hans søn Christian Evers.

Mere info på <https://www.rosen-tantau.com/>

Norge 'Ritausma'

Tekst og foto Toril Linnerud

Beskrivelsen er et uddrag af Dag Lyn-
gars bog '100 af våre beste roser'

"Et tornet monster af en rose med de

smukkeste, sarte blomster, du kan
forestille dig". Kontrasterne er enorme
hos denne rose. Den når højt i alle
rosenkåringer, og er en rose, som vil
blive endnu mere populær med tiden.
Når flere opdager, at den findes.
Selvom den har mange torne, er de
ikke formet, så de river tøjet i stykker,

når man går forbi. Det er en rose, som
også kan klare sig under barske
klimatiske forhold, og den klarer sig
måske bedst med blot én gang
gødskning. 'Ritausma' kan også trives
i halvskygge og er let at dyrke.

'Ritausma' behøver ikke megen
beskæring, hvis man ikke ønsker at
holde væksten under kontrol. Rosen er
smukkest, hvis den får lov at vokse
frit, f.eks. bagerst i et bed. De visne
blomster kan fjernes for at stimulere
rosen til at sætte nye skud. Beskæres
kraftigt, hvis den benyttes som hæk.

Vinderen blev fundet ved en
afstemning blandt Norsk
Roseforenings medlemmer på
Facebook og mail. 'Ritausma' fik 29
stemmer. På de følgende pladser kom
'Lykkefund' (23), 'Ispahan' (20),
'Aïcha' (13) og 'Great Maiden's
Blush' (5)

Billederne:

Øverst: 'Ritausma's blomster kan
minde om silkepapirsroser.

Nederst: Her får 'Ritausma' lov til at
folde sig ud, og beskæring sker kun
ved fjernelse af gamle og døde grene
nede ved jorden, og at visne blomster
fjernes efterhånden so de visner.

'Ritausma'

Synonyme navne: 'Polar Ice', 'Polareis'

Forædler/år: Dr. Dzidra Alfredovna Rieksta, Letland,
1963

Oprindelse/forældre: Rosa rugosa 'Plena' x
'Abelzieds'

Gruppetilhørsforhold: Buskrose, rugosahybrid

Højde/bredde: 2 x 2 m

Blomster/fylde: Fylde, med op til 25 kronblade

Farve: Den yderste del af kronbladene er næsten
hvide, men lys rosa mod midten

Blomstringstid: Fra midten af juni og remonterer i
sommerens løb

Buskform: Meget kraftig vækst, overhængende
grene, høj og bred form

Løv: Mørkegrønt og skinnende rugosa-løv

Duft: Svag til middelstærk

Sygdomme: Sund rose

Beskrivelsen er et uddrag af Dag Lyngars bog "100
af våre beste roser"

ROSENINFO

NR. 1 - 2022

Velkommen til nye rosenoplevelser

KAN DER VOKSE ROSER I ISLAND?

EVENTYRET OM ROSERNE I ISLAND

Foredragsholdere: Erling Østergaard & Poul Erik Østergaard

I dag vokser der mange roser i Island, og de er sunde og blomsterrige, men det har været en hård kamp for de Islandske rosenentusiaster at nå dertil. De har først måttet skabe rammerne for rosernes trivsel, og de har måttet erkende, at mange typer af roser ikke kan trives i det Islandske klima.

Vi vil gerne tage jer med en tur ud i de Islandske rosenhaver og vise resultaterne af 75 års kamp for roserne.

Ring den 21. januar 2023 kl 13.00

Husflidsskolen, Rynkebyvej 28, 5750 Ringe.

Gl. Holte den 4. Marts 2023 kl 13.00

Mariehøj Kulturcenter, Øverødvej 246a, Gl. Holte 2840 Holte

Entré inkl. kaffe/te og brød 120 kr.

I kaffepausen ved alle tre foredrag vil der være mulighed for at stille spørgsmål

Tilmelding til Lise Færch: lisetaastrupvej@gmail.com, senest 4 dage før.

Den endelige bekræftelse sendes til de tilmeldte senest 4 dage før.

Vi glæder os til at se jer!

Inger Schierning
Formand

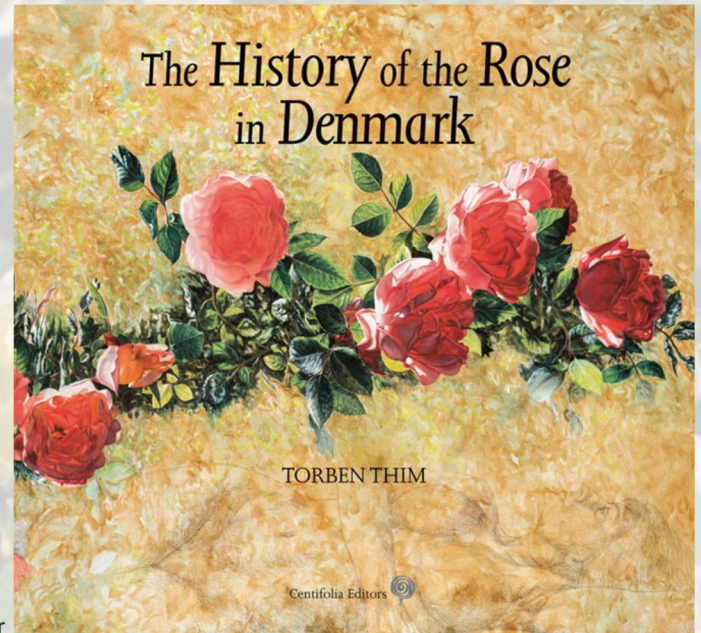

Det Danske Rosenselskab
roseridanmark.dk

INTERNATIONAL LITTERATURPRIS TIL TORBEN THIM

På verdenskonferencen i World Federation of Rose Societies, som blev afholdt i Adelaide i Australien i oktober, har rosegartneren, forfatteren og rosenfilosoffen Torben Thim som den første danske forfatter fået tildelt WFRS' litteraturpris, WFRS Literary Award 2022. Han fik prisen for sit værk *The History of the Rose in Denmark*. Prisen er en æresbevisning, som kun gives til bøger, der er udgivet inden for de seneste 5 år. Man får evig annoncering af bogen under Awards på www.worldrose.org - men ingen penge. Først på den sidste aften af konferencen ved den afsluttende middag blev det afsløret, at Torben Thim var vinderen. Han kunne ikke selv være til stede ved verdenskonferencen, så prisen blev overrakt til formanden for Det Danske Rosenselskab Inger Schierning på vegne af Torben Thim.

Tommy Cairns, WFRS, skriver i indledningen til bogen: Oven i den faktuelle historie fortæller Torben om sine livserfaringer som på en romantisk måde både belyser hans kærlighedsaffære og med al ting som har formet hans filosofiske tilnærmelse til livet. Mange sjældne dokumenter er afbilledet i bogen og giver læseren en reference af stor betydning. Idet Torben katalogiserer rosenes popularitet fra de ældste tider i Danmark, er det en definitiv øjenåbner til

en glemt rig tradition som nødvendigvis bør bringes til verdens opmærksomhed. Afsnittet om rosenhaver i Danmark er mere fyldt med facts end bare rygter. På samme måde er de vigtigste danske rosenforældre omtalt med en menneskelighed som griber læseren. Særligt omhandles Poulsen dynastiet meget detaljeret som giver læseren et bredt og åbent billede og forståelse af den lidenskab for roser, som den familie har og ikke mindst deres loyalitet til Danmark. Samtidigt videregiver familien en smuk arv til kommende generationer. Ingen tvivl om, at denne bog forlanger rosenelskeres opmærksomhed uanset, hvor de befinder sig, for Torben Thim har leveret et manuskript, som er til fordybelse og fastholdelse, som et autoriseret opslagsværk til boghylden. En sand rosenbibel af viden som en arv til næste generation.

The History of the Rose in Denmark er udgivet på forlaget Centifolia, ISBN: 978-87-92382-03-0

Billedet til Venstre: Torben Thim. Foto: Henrik Freek
Baggrundsbilledet er Valdemar Petersens 'Aïcha'

Du kan læse mere om begivenheden og bogen på vores hjemmeside: www.roseridanmark.dk

NORDISK ROSENWEEKEND 2023

Kalmar 30. juni-2. juli 2023

NORDISK ROSENSELSKAB 50 ÅR

Sydöstrosen er sammen med Svenska Rosensälskapet vært for Nordisk Rosenweekend i Kalmar. Byen, hvor Olof Helgenen i 1023 oprettede sin flåde, og hvor "Sveriges nøgle", Kalmar slot, kom til at spille en rolle i Nordens fremtid. Byens unikke charme og ægte historie er kombineret med den attraktive beliggenhed mellem Öland og glasriget i Småland. Kalmar er blevet belønnet med Europa Nostra Award to gange for sit velbevarede bymiljø.

Denne rosenweekend bliver en særlig, festlig fejring af Nordisk Rosenselskabs 50 års jubilæum. Vores base på rosenweekenden er Calmar Stadshotell, som ligger lige i centrum.

Fredag den 30. juni

Fra kl. 10 om formiddagen er der tilmelding på Calmar Stadshotell.

Om eftermiddagen lytter vi til interessante foredrag. Temaerne er dels Roser værd at dyrke til nordiske forhold og Forædling.

Foredragsholderne er:

Knud Pedersen, kendt planteskoleejer fra Rosenposten i Danmark, som har mange års erfaring med roser og som selv forædler hårdføre roser, især genblomstrende pimpinelle roser.

Roland Hermansson er amatør opdrætter, som hele tiden har nye roser på vej, hvoraf nogle har nået markedet.

Vilhjálmur Lúðvíksson. Han har mange års erfaring med havebrug og roser i Island, og han har hovedsageligt indsamlet oplysninger vedr. hårdføre roser fra Norden, men også om roser fra Canada, hvor der stadig er gode og dyrkbare roser som endnu ikke nået det nordiske marked.

Erling Østergaard fra Danmark er en kendt rosenekspert. Hans speciale er rugosaroserne. Thomas Proll fra Kordes og Matthias Meilland fra Meilland Roser er begge rosenforældre og har spændende foredrag med international tyngde. Peter D.A. Boyd regnes for en af Verdens førende eksperter i pimpinellifolia / spinosissima roser. Sidst på eftermiddagen er der en byrundtur i Kalmar. Om aftenen er der middag på Calmar Stadshotell.

Lørdag den 1. juli

Vi rejser med bus og besøger smukke Öland med det vidstrakte Alvaret, hvor vi ser på vilde roser med Peter D.A. Boyd, besøger parken på Solliden Slot, og Capellagården. På Capellagården er møbeldesigneren Carl Malmstens fine håndværksskole, og der er nu også en Rosenhave. På Öland findes roser fra et af de regionale klonarkiver for POM, programmet for dyrket mangfoldighed. Vi besøger også en rosenhave i Borgholm og ved Alvaret. Om aftenen er der gallamiddag i den store festsal på hotellet.

Søndag den 2. juli

Vi rejser med bus og besøger flere private rosenhaver. Lars-Åke Gustavsson fortæller om POM-Roser hos Irene Nettelbrant i Fågelfors. Kl. 16.00 er vi tilbage på hotellet og Rosenweekenden er slut.

Priser

Deltagelse i programmet: 4.299 SEK, eksklusiv frokost 30. juni.

Overnatning på Calmar Stadshotell:

Enkeltværelse pr. nat inkl. morgenmad 1150 SEK

Dobbeltværelse pr. nat inkl. morgenmad 1550 SEK

Tilmelding

Tilmelding på det svenske rosenelskabs hjemmeside, www.svenskarosensallskapet.se fra den 15. december.

Nordisk Rosenselskabs 50 års jubilæum - Nordisk Rosenweekend 2023

Kalmar i Sverige 30.juni til 2. juli

Tilmeld dig på

<https://www.svenskarosensallskapet.se/>